

Vennesla kommune
Birgit Åmli
Postboks 25
4701 Vennesla

Saksbehandler, innvalgstelefon
Hedda Lærum Starck, 37 01 75 88

Vedtak om tillatelse til tiltak i Røyknesvassdraget i Vennesla kommune - ny kommunal avløpsledning

Statsforvalteren i Agder gir Vennesla kommune tillatelse til mudring og utfylling ved gnr./bnr. 99/79 og 99/98 i Vennesla kommune i forbindelse med etablering av ny kommunal avløpsledning. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad av 08.05.2024 om mudring og utfylling ved gnr./bnr. 99/79 og 99/98 i Vennesla kommune, vedlegg til søknaden, møte av 07.05.2024 og øvrig kommunikasjon i saken.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Vennesla kommune tillatelse til å mudre 218 m³ masser over et areal på 311 m², samt å fylle ut 60 m³ masser over et bunnareal på 45 m² ved gnr./bnr. 99/79 og 99/98 i Vennesla kommune.

Vilkår til tillatelsen er vedlagt dette brevet.

Tillatelsen gjelder i to år fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Vennesla kommune skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 26.06.2024. Gebyret fastsettes til kr 22 200 (sats 7). Vi gjør oppmerksom på at beløpet er noe høyere enn varslet grunnet nye gebyrsatser fra 01.07.2024.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Vennesla kommune søker om tillatelse til mudring og utfylling i forbindelse med etableringen av en ny kommunal avløpsledning ved gnr./bnr. 99/79 og 99/98 på Røyknes i Vennesla kommune. Mudringsarbeidet innebærer sugemudring og graving fra land av 217,7 m³ masser over et areal på 311 m². Massene skal ifølge søknaden transporteres til godkjent avfallsmottak.

Videre skal det fylles ut sprengsteinmasser i vika ved Røyknes over et område på 45 m². Sprengsteinmassene skal dekkes med elvesteinsmasser, og til sammen utgjør utfyllingen 60 m³. Utfyllingen skal utføres med gravemaskin fra land. Vanndypet før tiltaket er 0,5 – 1 meter, mens etter gjennomføring vil utfyllingen ligge 0,5 m over normal vannstand.

Det er tatt sedimentprøver i tiltaksområdet som viser at sedimentene er forurenset med blant annet kobber, benso(b)fluoranten og indeno(1,2,3-cd)pyren tilsvarende tilstandsklasse IV (dårlig), jf. Miljødirektoratets veileder M-608 (Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020). Nivået av TBT er under analysens deteksjonsgrense og kan tilsvare tilstandsklasse V (svært dårlig) eller lavere.

Vennesla kommune planlegger å benytte siltgardin, samt å gjennomføre tiltakene ved lav vannføring, for å forhindre spredning av forurensning. Arbeidene planlegges gjennomført utenom sårbare perioder for fisk.

Agder fylkeskommune har gitt tillatelse til tiltaket etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

2.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, og eventuelle vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning, legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.2 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Tiltak som medfører bevegelse i sediment, påvirker det akvatiske miljø på flere måter. Virkningene varierer avhengig av bl.a. mengde og hvilke masser det dreier seg om, når, hvor og hvordan tiltak gjennomføres, samt innholdet av miljøgifter i massene. De viktigste konsekvensene av slike tiltak er partikkelspredning og tilslamming av nærliggende områder, samt endring og forringelse av habitat til vannorganismer. Dersom sedimentene er forurenset, kan også forurensning spres. Vi har vurdert det ovennevnte i det som følger.

3.1 Forurensning i området

Mange miljøgifter er hydrofobe og binder seg til silt, leire og organisk materiale (partikkelbunden forurensning). Dersom sediment blir forstyrret f.eks. som følge av tiltak i sedimenter, kan slike partikler lett virvles opp. Oppvirvling kan medføre frigjøring av miljøgifter som da kan bli mer biotilgjengelige for vannlevende organismer. Sedimentene i tiltaksområdet består av ca. 19% silt og ellers sand. Statsforvalteren vurderer at det sannsynligvis vil forekomme noe oppvirvling av sedimenter under arbeidene og stiller derfor vilkår om bruk av siltgardin, jf. vilkår 2. Dette er i samsvar med tiltakshavers eget forslag.

Tiltakshaver har opplyst at tiltaket fortrinnsvis vil bli utført ved redusert vannføring i Otra-vassdraget i forbindelse med arbeider på et kraftverk nedstrøms for Røyknes. Lavere vannstand vil kunne redusere partikkelspredningen i forbindelse med tiltakene, men vi understreker at siltgardin skal brukes under tiltakene uavhengig av vannstanden, med mindre tiltaksområdet er tørrlagt under tiltaksgjennomføring.

3.2 Forurensningsfare under utfylling

Det er ifølge søknaden sprengstein som skal brukes til utfylling. Sprengstein kan inneholde finstoff fra sprengningsarbeid. Tilførsel av finstoff i vannmassene kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Utfyllingstiltaket er lite, men vi vurderer at det er sannsynlig at det kan føre til spredning av partikler fra utfyllingsmassene. Siltgardin som vi stiller vilkår om, jf. punkt 2 ovenfor, vil etter vår vurdering hindre at finmateriale fra sprengstein spres utenfor området, jf. vilkår 2. Vilåret om bruk av siltgardin er i samsvar med tiltakshavers eget forslag.

Vi stiller også vilkår om at det ikke skal brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig, jf. vilkår 5. Vi begrunner dette med at spisse/nåleformede partikler kan føre til mekaniske skader på vannlevende organismer, særlig på gjellevev hos fisk og filtrerende bunndyr og dyreplankton.

Det skal heller ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Sprengstein kan inneholde rester av nitrogenforbindelser fra sprengning, noe som kan føre til utlekking av nitrogen. Tilførsel av nitrogen kan gi eutrofieringseffekter (økt mengde av planteplankton og alger). I det

aktuelle tilfellet vurderer vi at konsentrasjonen av nitrogenforbindelser forventes å fortynnes raskt. Nitrogentilførsel ansees også å ha mindre eutrofieringseffekter i ferskvann siden det er næringsstoffer som fosfor som er begrensende i ferskvann. Det er derfor lite sannsynlig at den omsøkte utfyllingen kan føre til overgjødning.

En annen problemstilling knyttet til bruk av sprengstein til utfylling, er plast i utfyllingsmasser. Plast brytes i liten grad ned i miljøet, men fragmenteres over tid til små partikler. Vannlevende organismer og fugler kan forveksle plast med mat og få små plastpartikler i seg. Det er derfor viktig at sprengstein som fylles ut i sjø, inneholder minst mulig plast. Vi stiller vilkår om at tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal fjernes fra utfyllingsmassene så langt det lar seg praktisk gjøre, jf. vilkår 5. Dette er i samsvar med Miljødirektoratet sine anbefalinger om tiltak for å redusere plast i faktaark M-1085 | 2018 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø».

3.3 Naturverdier og naturmangfoldloven

Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart og Vann-nett. Ut fra det ovennevnte anser vi at kravet til kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivaretatt.

I databasen «Naturbase» er bekkedraget Langåna – Øygardsaga – Røyknes Stasjon (ID: BN00052208) registrert som et viktig bekkedrag. I Artsdatabankens Artskart er det registrert observasjoner av nordflaggermus (sårbar) og slettsnok (nær truet) i området. På grunn av naturverdiene i området har vi lagt noe vekt på «føre-var-prinsippet», jf. naturmangfoldloven § 9, og stilt vilkår vi mener er tilstrekkelige ivareta miljøet.

Et tiltak sin påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Gitt at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen vurderer vi at det er usannsynlig at de vil gjøre uakseptabel skade på naturmangfoldet på lang sikt. Vi forventer likevel at tiltakene kan medføre kortvarig forringelse av vannmassene lokalt.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Vilkår om siltgardin og innskrenket tidsperiode for gjennomføring av tiltakene er eksempler på dette. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.

3.4 Tidsrom for gjennomføring

Som hovedregel er tiltak som mudring og utfylling ikke tillatt i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Vi fraviker ikke hovedregelen i det aktuelle tilfellet, jf. vilkår 10.

3.5 Overskuddsmasser fra mudring

Overskuddsmasser er i dette tilfellet å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven §§ 27 første ledd og 27a annet ledd. Ifølge forurensningsloven § 32 første ledd skal næringsavfall som hovedregel leveres til lovlig avfallsanlegg eller gjenvinnes. I dette tilfellet skal massene fraktes til lovlig avfallsanlegg, jf. vilkår 4.

3.6 Vannforskriften

I databasen Vann-Nett er Røyknesfjorden (ID: 021-1079-L) registrert med god økologisk tilstand (høy presisjon) og udefinert kjemisk tilstand.

De omsøkte tiltakene er små og berører kun en begrenset del av vannforekomsten. Etter vår vurdering er det rimelig å anta at tiltakene ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomstene i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt vannforekomstene når sine miljømål eller ikke, jf. vannforskriftens § 4. Denne vurderingen forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med tillatelsens vilkår. Vannforskriftens § 12 kommer dermed ikke til anvendelse i det aktuelle tilfellet.

3.7 Konklusjon

De omsøkte tiltakene er små og avgrensede i tid. Statsforvalteren gir tillatelse til tiltakene på vilkår som er stilt for å minimere negative konsekvenser på naturmangfoldet. Forutsatt at tiltakene gjennomføres i henhold til de fastsatte vilkårene, mener vi at det sannsynligvis ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger, herunder påvirkninger på naturverdiene i tiltaksområdet, og forringelse av vannforekomsten.

Tillatelsen gis på grunnlag av opplysninger i søknaden av 08.05.2024 og vedlegg til den.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 26.06.2024 søknaden på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har ikke mottatt noen innspill i saken.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført. Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Vennesla kommune, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Vi forutsetter at tiltaket er avklart etter plan- og bygningsloven. Vi minner om meldeplikten til Norsk Maritimt Museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidene.

Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

7 Erstatningsansvar og klageadgang

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Vennesla kommune og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og på vedtaket om saksbehandlingsgebyr (gebyrsatsen). En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme frem.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder

Hedda Lærum Starck
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1: Vilkår til tillatelsen
- 2 Vedlegg 2: Faktaark om plast i utfyllingsmasser

Kopi til:

Ole Kristian Løyning	Røyknesvegen 96	4715	Øvrebø
Knut Heggland	Røyknesvegen 94	4715	Øvrebø
Anne Lene Aasen Heggland	Røyknesvegen 94	4715	Øvrebø
Kjell Arvid Løyning	Røyknesvegen 98	4715	Øvrebø
Diana Fjellestad	Røyknesvegen 92	4715	Øvrebø
Anna Heggland	Røyknesvegen 103	4715	Øvrebø
Kirsten Ingrid Heggland	Røyknesvegen 95	4715	Øvrebø
Sigbjørn Løyning	Røyknesvegen 97	4715	Øvrebø
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Naturvernforbundet i Agder	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091, Majorstuen	0301	OSLO
Norsk Maritimt Museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
RAMBØLL NORGE AS	Postboks 427 Skøyen	0213	OSLO

Vilkår til tillatelse til mudring og utfylling ved gnr./bnr. 99/79 og 99/98 i Vennesla kommune

1. Det kan mudres inntil 218 m³ masser over et areal på 311 m². Videre kan det fylles ut 60 m³ sprengstein- og elvesteinsmasser over et bunnareal på 45 m².

Bunnarealet som blir berørt av tiltakene, skal ikke overskride arealet som anvist på kart i søknaden av 08.05.2024.

2. Siltgardin skal benyttes under både mudrings- og utfyllingsarbeidet.

Siltgardinet skal så langt det er mulig omslutte hele tiltaksområdet/hele vannsøylen, og kontrolleres for funksjon. Siltgardinet må ikke fjernes før arbeidene er avsluttet, og visuell kontroll, jf. vilkår 6, viser at det ikke er synlig partikkelforurensning på innsiden av siltgardinet.

Etter at arbeidene er avsluttet, skal siltgardinet bringes til lovlig avfallsanlegg. Fjerningen må gjennomføres slik at partikler som har festet seg til gardinet under arbeidene, ikke rauter av og spres i vannmassene.

3. Eventuell avvanning av massene skal foregå slik at avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder begrenses i størst mulig grad. Overskuddsvannet fra avvanningen kan ledes tilbake til resipient innenfor tiltaksområdet på innsiden av siltgardin.
4. Overskuddsmassene fra mudring skal transporteres til lovlig avfallsanlegg. Kvitteing på levering av massene skal legges ved sluttrapport, jf. vilkår 11.
5. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensial for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal heller ikke brukes stein fra bergarter hvor frigjøring av nåleformede partikler er sannsynlig, eller stein med fare for innhold av sulfidholdige bergarter.

Tennledninger, plastikk og annet ikke naturlig materiale i sprengsteinsmassene skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen. Fjernet avfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

6. Det skal utføres visuell kontroll med partikkelspredning i vannmassene rundt tiltaksområdet. Kontrollen skal gjennomføres før arbeidene starter samt under arbeidene. Kontrollen skal gjennomføres med jevne mellomrom og loggføres.

Fotodokumentasjon på partikkelkontroll skal legges ved sluttrapporten. Ved synlig partikkelspredning må arbeidet stanses og avbøtende tiltak iverksettes.

7. Arbeidene skal utføres på en måte som minimerer spredning av partikler og tilslamming av vannmasser. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltak kan berøre miljøet negativt.
8. Tiltakshaver har ansvaret for å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene, om de vilkår som gjelder. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltaket er avsluttet.
9. Før tiltaket iverksettes og minimum en uke før skal det gis beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Dette skal varsles på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no.
10. Tiltaket skal ikke gjennomføres i tidsrommet 15. mai til 15. september.
11. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. Rapporten skal bl.a. inneholde beskrivelse av arbeidene, kopi av loggføringer, redegjørelse for ev. avvik og øvrige opplysninger for å dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.
12. Tillatelsen gjelder i to år f.o.m vedtaksdato.